

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΜΑΙΟΥ 1854.

ΤΟΜΟΣ Ε΄.

ΦΥΛΛ. 100.

Ο ΦΥΛΛΕ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗΣ.

(*Εκ τοῦ Γαλλικοῦ*).

—ο—

Εἰς τὸν νομὸν τῆς Σάρθης, οὐχὶ μακρὰν τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ Ἀλανσόνης, κεῖται πολίχνη, Σαιμπατέρνη καλουμένη, πλησίον δὲ αὐτῆς μεγάλη τις ἀγροικία. Οἱ ἀγροὶ οὗτοι, οἵτινες, διὰ τὴν σπανίαν αὐτῶν καλλιέργειαν ὁμοιάζουσιν ἀγροκήπιον πρότυπον, ἀνῆκον πρὸ τινων ἐτῶν εἰς τινα πλούσιον, Λουαζέλ ὀνομαζόμενον, τὸν ὁποῖον ὅμως ἐφοδοῦντο εἰς ἄκρον οἱ ἐντόπιοι. Μετασχὼν, ἐνῶ ἦτο δεκαπενταετής, τῆς πρώτης ἐπαναστάσεως τῆς Βανδέας, διέφυγε τὰς συμφορὰς εἰς ἃς ὑπέπεσεν ἡ μερίς του, καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Σάρθην ὅπου ἀπέκτησεν ἀξιόλογα κτήματα.

Ἄν καὶ ἦτο ἐξηκονταετής ὁ κύριος τῶν κτημάτων τούτων, διετήρει ὅλον τὸν ζῆλόν του εἰς τὸ ν' αὐξήσῃ αὐτά. Ἐκδικούμενος ἀκαθέκτως καὶ τὴν ἐλαχίστην προσβολὴν τῶν δικαιωμάτων του, ἐφαίνετο αὐστηρότατος θιασώτης τῆς δικαιοσύνης· διὸ καὶ τὸν ἐμίσησαν καὶ τὸν ἐφοδοῦντο.

Ἡ κύρῃ ἤρχιζε νὰ φωτίζῃ τὰ δώματα τῶν οἰκιῶν τῆς ἐξοχῆς, ἐνῶ ἐντὸς αὐτῶν διήρκει εἰσέτι σκότος· κανεὶς κρότος δὲν ἠκούετο· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ δύο φύλακες σκύλοι ἐκοιμῶντο, τὴν κεφαλὴν ἔχοντες ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ πithou ὅστις ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς ἀντὶ φωλεᾶς. Μόλις ἐφαίνοντο οἱ τοῖχοι τοῦ κήπου σκεπασμένοι μὲ κλήματα, ὅτε ἠκούσθη κρότος εἰς τὴν περὶ αὐτοὺς μεγάλην δεινροστοχίαν.

Δύο γυναῖκες προέβαινον βραδυπατοῦσαι, συνοδευόμεναι καὶ ἀπὸ νέον βαδίζοντα μὲ κεφαλὴν χαμηλωμένην ὥς ἂν ἡσθάνετο βαθύαν θλίψιν· ἡ δὲ πρεσβυτέρα, κρατοῦσα τὴν χεῖρα τῆς νεωτέρας, τεθλιμμένης ὅτῳ καὶ ὁ σύντροφος αὐτῶν, ἠγωνίζετο νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

— Ἐλα, Ῥοζίνα, θάρρος! ἔλεγε μὲ τόνον εὐμενῇ· δὲν πρόκειται, χάρις τῷ Θεῷ, περὶ χωρισμοῦ παντοτεινοῦ· ὁ Μιχαὴλ θὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἡ νέα ἔσεισε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐψιθύρισεν·

— Ἡξεύρεις τί εἶπεν ὁ θεὸς μου.

— Ναί, εἶπεν ὑπολαβὼν ὁ Μιχαὴλ, ἐνόσω ὁ Κ. Λουαζέλ μ' ἐνόμιζεν υἱὸν τοῦ καλοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος μὲ υἱοθέτησε καὶ μὲ ἀνέθρεψε μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς οἰκογενείας μου, μὲ μετεχειρίζετο

καλά· ἀφοῦ ὅμως τὸν ἐφανέρωσα, κατὰ τὴν συμβουλὴν σου καὶ ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἐλκύσω ἐτι μᾶλλον τὴν συμπάθειάν σου, τὸ ἀληθές μου ὄνομα, μ' ἐρίσῃς. Πρασπαθῶν πάντοτε νὰ μ' εὕρῃ σφάλλοντα, ἐφαίνεται ἀναζητῶν εὐκαιρίαν διὰ νὰ μὲ ἀποβάλῃ· ἢ δὲ ἀνακαλύψῃς τοῦ ἐρωτός μου τὸν ἐχρησίμευσεν ὡς ἀρομμή.

— Εἰπέ ὡς αἰτία, Μιχαήλ, εἶπε περίλυπος ἡ πρεσβυτέρα. Ἀλλοίμονόν! Ὁ ἀδελφός μου ἔχει τὴν ἀσθένειαν τὴν ὁποίαν γεννᾷ ὁ πλοῦτος· καταφρονεῖ τοὺς πτωχοὺς! Ἀλλὰ τί σὲ μέλει ἀφοῦ δὲν ἔχῃς νὰ λαμβάνῃς πλέον διαταγὰς ἀπὸ αὐτόν; Ἰδοὺ τὸ στάδιον τοῦ κόσμου ἀνοίγεται ἐμπροσθέν σου· τί σ' ἐμποδίζει νὰ προχωρήσῃς ὡς τόσοι ἄλλοι; Δὲν σ' ἐδῶκεν ὁ Θεὸς νοῦν καὶ υἰεῖαν; Σκοπὸς μόνον σὲ λείπει, καὶ αὐτὸν κυνήγησε, φίλε μου· ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη δὲν ἀποδεικνύεται διὰ τῆς λυπῆς, ἀλλὰ δι' ἀνεκδότων προσπαθειῶν· ἐργάσου μὲ καρτερίαν, καὶ ἡ κόρη μου θὰ σὲ περιμένῃ.

— Μὲ τὸ ὑπόσχεσαι, Κυρία Δαρσύ; ἠρώτησε σταθεῖς ὁ Μιχαήλ.

— Σὲ τὸ ὑπόσχομαι, ἐπανέλαθεν ἡ γραῖα μὲ φωνὴν συμπάθειας. Λόγοι τοὺς ὁποίους γνωρίζεις καὶ ἐκτιμᾷς καὶ ὁ ἴδιος, δὲν συγχωροῦν νὰ γείνῃ σήμερον ὁ γάμος. Χρεωστῶ εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὴν ἀνατροχὴν τῆς Ῥοζίνας, καὶ ὅλον τὸν ἀνατον βίον τὸν ὁποῖον διάγομεν ἀπὸ δέκα ἐτῶν· πρέπει ἄρα νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τὰς θελήσεις σου. Πλὴν τούτου, δὲν εἶναι οὔτε φρόνιμος ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ γάμος αὐτός. Ἡ Ῥοζίνα δὲν ἔχει κατάστασιν, σὺ δὲ εἶσαι χωρὶς θέσιν· πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἐξασφαλίσῃς τὸ μέλλον σου. Ὑπάγε, φίλε μου, εἰς Ἀλανσύνην, προσπαθήσε νὰ ἐλκύσῃς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ καλοῦ ἐργαστασιάρχου εἰς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεσαι, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θ' ἀργοπορήσῃς ν' ἀποκατασταθῇς εἰς τρόπον ὥστε νὰ σὲ ἀναθέσω τὸ τέκνον μου.

Ὁ δὲ Μιχαήλ, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἐβράχχισαν ἀπὸ δάκρυα, ἐσφιγξεν εὐγνωμόνως τὰς χεῖρας τῆς Κ. Δαρσύ. Ὅτε δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν ἄκραν τῆς δεινροστοιχείας, ἡ γραῖα, ἐναγκαλισθεῖσα τὸν νέον·

— Ἀς χωρισθῶμεν, εἶπε μὲ φωνὴν τεταραγμένην, ἐδῶ δὲν ἔχομεν πλέον τί νὰ εἰπώμεν, καὶ εἶναι μάταιον νὰ παρατείνωμεν τὴν λύπην μας. Τὸ ἀλογόν σου εἶν' ἐτοιμον· ἀνεχώρησε, φίλε μου, καὶ μὴ μὰς λησμονῇς.

Καὶ ὁ μὲν Μιχαήλ ἐψιθύρισε διακεκομμένας τινὰς λέξεις, ἡσπάσθη καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν κόρην, καὶ ἀνεχώρησεν· αἱ δὲ δύο γυναῖκες ἔμειναν ἀκίνητοι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἕως οὗ ἐγενεῖν ἄφαντος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψαν.

Ἡ Κ. Δαρσύ ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μιχαήλ ὅσον καὶ ἡ Ῥοζίνα. Ἀφότου πρὸ δύο ἐτῶν ὁ νέος ἐτακτοποιεῖ τὰ κατάστιχα καὶ συνέταττε τὴν ἀνταπόκρισιν τοῦ Κ. Λουαζέλ, αὐτὸς ἐπέσθη περὶ τῶν προτερημάτων του καὶ ἀθεώρησεν αὐτὸν κατάλληλον διὰ νὰ τῷ ἐμπιστευθῇ τὴν θυγατέρα τῆς. Ὅθεν ἶδε μ' εὐχαρίστησιν ἀνταγαπωμένους τοὺς νέους, καὶ ἤλπισεν ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς δὲν θ' ἀποποιηθῇ τὴν

συγκατάθεσίν του· ἀλλ' ὑπαπήθη. Ὅτε ὁ Κ. Λουαζέλ ἐμαθεν ὅτι ὁ νέος ἀνῆκεν εἰς τινὰ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Βανδέας αἰτίνες κατεσπράφησαν ἄλλοτε, ἀντὶ νὰ αἰσθανθῇ πλειοτέραν συμπάθειαν πρὸς αὐτόν, τὸν ἐμίσησε, καὶ ὅτε μάλιστα ἐπληροφόρηθη καὶ περὶ τῶν ἀξιώσεων σου, τὸν εἰδοποίησε νὰ ζητήσῃ ἄλλου θέσιν. Ἀνωφελῇ ὑπῆρξαν καὶ τὰ δάκρυα τῆς Ῥοζίνας καὶ ἡ μεσολαβήσας τῆς Κ. Δαρσύ· ὁ Κ. Λουαζέλ διεδῆλωσεν ὅτι ἡ ἀνεψία του δὲν θὰ νυμφευθῇ ποτὲ, μὲ τὴν συγκατάθεσίν του, ἀνθρωπὸν ἀπορον· ὅτι ἐπιθυμεῖ γαμβρόν ὅστις ν' αὐξήσῃ τὴν σημαντικότητα τῆς οἰκογενείας του, καὶ ὅτι ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν δύο γυναικῶν νὰ ἐκλέξωσι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ νέου.

Ἰδομεν πρὸ μικροῦ ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἐκλογὴ αὕτη. Χωρὶς νὰ μεταβάλῃ σκοπὸν ἡ Κ. Δαρσύ ὡς πρὸς τὸν γάμον τὸν ὁποῖον ἐπέκρινε πάντοτε, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ τὸν ἀναβάλῃ. Χάρις δὲ εἰς τὰς συστάσεις τῆς, ὁ Μιχαήλ εὗρε θέσιν παρὰ τινι τῶν πλουσιωτέρων βιομηχάνων τοῦ νομοῦ.

Ὅτ' ἐφθασε πλησίον τῆς γωνίας τοῦ κήπου εἰς ἣν ἦτο ἡ μικρὰ πύλη δι' ἧς ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ, ἐβράδυνε τὸ βῆμά του, καὶ ἐστρεψεν ὀπισθὲν του τοὺς ὀφθαλμούς. Ἰδε δὲ δύο σκιάς ἀναχωρούσας διὰ τῶν δένδρων, καὶ παρηκολούθει αὐτάς διὰ τοῦ βλέμματός· ἕως οὗ ἐγενεῖν ἄφαντοι. Πότε ἄρα θὰ ἐβλέπεν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἐθεώρει ἕως τότε μέτοχον τοῦ μέλλοντός του! Παθάνθη ἐκλείπουσαν τὴν καρδίαν του, καὶ ἐστάθη ἀκίνητος, ὡς ἂν κατεβλήθη ἀπὸ κεραυνόν.

Συγχρόνως δὲ ἤκουσεν ἐλαφρὸν κρότον κλαδίων συντριβομένων ἐκεῖ πλησίον· ἀλλὰ, βυθισμένος εἰς σκέψεις, δὲν ἐξέτασε τί ἦτο. Ἐν τοσούτῳ κεφαλὴ τις ψαρόμαλλος, ἀνυψωθείσα μεταξὺ τῶν κλημάτων τὰ ὁποῖα ἐπρασίνιζον τὸν τοίχον, ἐστράφη πανταχόθεν, καὶ περιειργάζετο μὴ ἦτο τις εἰς τὸν κήπον· ἀλλὰ δὲν ἶδε τὸν Μιχαήλ διότι ἐκρύπτετο ἀπὸ δένδρου. Βεβαιωθείσα ἡ κεφαλὴ ἀπὸ τὴν ἀκινήσιάν καὶ τὴν σιωπὴν ὅτι δὲν ἦτο κανεὶς, ἀνυψώθη ἐτι μᾶλλον, καὶ τότε ἐράνη ἡ προτομὴ ἀνθρώπου πενιχρῶς ἐνδεδυμένου, ἀπὸ τὸν ὦμον τοῦ ὁποῖου ἐκρέματο παλαιὸς σάκκος. Ἡ φυσιογνωμία τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἦτο ἀξία οἴκτου διὰ τὰ παθήματα καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς πενίας. Τὸ ἐξωτερικόν του ἦτο εὐτελές, τὰ κινήματα ἀβέβαια, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἀνῆσυχον. Ἀφοῦ δὲ ἶδεν, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ τοίχου, τὰς σχισμάς εἰς τὰς ὁποίας πατήσας ἀνέβη παλλάκις, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ ἐζήτησε διὰ τοῦ ποδὸς μέρος ὅπου νὰ στηρίξῃ αὐτόν. Τότε ὁ Μιχαήλ, ἀνανήψας, διευθύνθη πρὸς τὴν μικρὰν πύλην.

Ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις τοῦ νέου κατετρόμαξε τὸν νυχτερινὸν ἐκείνον ζένον. Ἐκυψε λοιπὸν ἀμέσως τὸ σῶμα, ἐβάλε τὸν δεξιὸν ποδὰ εἰς τὴν πρώτην σχισμὴν τὴν ὁποίαν ἶδε, καὶ ἔσυρε μετὰ ταχύτητος καὶ τὸν ἀριστερόν διὰ νὰ ζητήσῃ καὶ δευτέραν ἄλλην. Δυστυχῶς ὅμως ὠλισθέσας καὶ ἐπείσε μεταξὺ τῶν ἀπείρων ἀκανθῶν καὶ κνιδῶν, αἰτίνες ἐφύοντο ὑπὸ τὸν τοίχον.

Ἀκούσας κρότον σώματος πεσόντος ὁ Μιχαήλ

ἀνόψας τὴν κεφαλὴν· ἀλλὰ τὸ φῶς ἦτο εἰσέτι ἀμυδρόν, καὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ διακρίνῃ τὰ συντετριμμένα κλαδιά καὶ κλήματα. Χωρὶς λοιπὸν νὰ ἐξετάσῃ πόθεν προῆλθεν ὁ κρότος ἐπροχώρησεν εἰς τὴν μικρὰν πύλην, ἤνοιξεν αὐτήν, καὶ ἐξῆλθεν.

Ἐνῶ δὲ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ὁ ἵππος του, φωναὶ γοεραὶ ἐφθασαν εἰς τὰς ἀκοάς του. Ἐστάθη, ἠκρασθῆ με προσοχὴν, καὶ ἶδεν ὅτι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ ὑψηλοῦ χόρτου ὅστις ἐφύετο εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ τοίχου. Ἐδραμε λοιπὸν ἐκεῖ, καὶ πρὶν φθάσῃ ἰδε μακρόθεν σῶμα κινούμενον καὶ στενάζον. Τότε ἐπετάχυνε τὸ βῆμα, καὶ μετ' ὀλίγον εὗρεθῃ ἐνώπιον τοῦ τραυματίου.

— Ὁ Φραγκίσκος! ἀνέκραξεν ἐκθαμβὸς ὁ Μιχαήλ.

— Ἀ! σῶσέ με, Κ. Μιχαήλ, ἐτραυλίσειν ἐκεῖνος, συνταραττόμενος μεταξὺ τῶν θάμνων· ἐσκοτώθηκα, ἀπέθανα.

— Δὲν εἶναι τόσον μεγάλη ἡ πληγὴ σου, εἶπεν ὁ νέος· μὴ φοβῆσαι· θὰ ἔτσουξες ἀρκετὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἐξύπνησας ζαλισμένος.

— Ὅχι, ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκίσκος στενάζων, ἔχεις λάθος, καλὲ μου Κ. Μιχαήλ· δὲν εἶναι αὐτὸ, μὰ τὴν πίστιν μου! Δὲν βλέπεις τὸ αἷμά μου;

— Αἷμα! ἀνέκραξεν ὁ Μιχαήλ· τί ἐπαθες λοιπόν;

Εἰ καὶ πάσχων ὁ Φραγκίσκος, δὲν ἐδίστασε ν' ἀποκριθῇ καταλλήλως εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Καὶ διπλασιάσας τοὺς στεναγμούς του διηγήθη ἱστορίαν ἀσυνάρτητον, ἐπικυρώσασαν ἐτι μᾶλλον τὰς περὶ μέθης ὑποψίας τοῦ Μιχαήλ. Τὸν ἐπρότρεψε τότε νὰ σηκωθῇ, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἠγωνίσθη δὲν τὸ κατώρθωσεν. Ἰδὼν ὁ Μιχαήλ, ὅτι τῶντι δὲν ἐδύνατο νὰ περιπατήσῃ, ὑπῆγε καὶ ἔφερε τὸν ἵππον του, καὶ καθήσας τὸν τραυματίαν ἐπ' αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ Κ. Λουαζέλ ὡς εἰς τὴν πλησιεστέραν· ἀλλ' ὁ Φραγκίσκος δὲν ἐνέδωκε κατ' οὐδένα λόγον, ζητήσας νὰ μεταβῇ εἰς τὴν καλύβην του κειμένην πλησίον τοῦ χωρίου.

Ὅτε ἐφθασαν ἐκεῖ, σηκώσας αὐτὸν ὁ Μιχαήλ, τὸν ἀπέθεσεν εἰς τὸ στρώμα του. Μετὰ δὲ ταῦτα, θελήσας νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀναζήτησιν ἱατροῦ, ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν τραυματίαν.

— Μὴ με ἀφήσης, εἶπεν οὗτος με φωνὴν ἱκευτικὴν· λυπήσου με εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! . . . Ἄν με ἀφήσης μόνον εἶμαι χαμένος!

— Καὶ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρωμεν τὸν ἱατρὸν, εἶπεν ὁ Μιχαήλ.

— Ὅχι, ἐπανελάθεν ὁ ἐπαίτης, δὲν θέλω! πρὸς τὸ παρὸν ἔχω ἀνάγκην νὰ πῶ. Εἰς τὰ κόκκαλα τῆς μάνης σου, ἀγαπητέ μου Κ. Μιχαήλ, μὴ φεύγῃς χωρὶς νὰ με δώσης νὰ πῶ.

Δύο εἶδη ποτοῦ εὗρισκαντο εἰς τὴν καλύβην, νερὸν καὶ ρακίον· καὶ ὁ μὲν Φραγκίσκος ἠθέλε ρακίον λέγων ὅτι ἦτο ἀπταιστον ἱατρικὸν διὰ τὰς πληγὰς, καὶ φέρων εἰς μαρτυρίαν τοὺς ἱατροὺς αὐτοὺς οἵτινες διορίζουσι νὰ γίνωνται διὰ οἶνοπνεύματος ἐντρίψεις· ἀλλ' ὁ Μιχαήλ, μὴ καταπεισθεὶς, ἔδωκε πρὸς αὐτὸν νερόν. Ἐν τούτῳ ἐφάνη εἰς τὴν θύραν ὁ Κ. Λουαζέλ.

Ἐχων τὴν συνήθειαν νὰ ἐξυπνᾷ πρῶτος πρὸ τῶν

ἄλλων διὰ νὰ ἐπισκίπτεται τοὺς ἀγροὺς του, παρατήρησε τὸν ἵππον τοῦ Μιχαήλ εἰς τὴν θύραν τοῦ Φραγκίσκου, καὶ ἦλθε νὰ μάθῃ τί ἐζήτηε ἐκεῖ εἰς τοιαύτην ὥραν.

Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ τραυματίας ἀφῆκε φωνὴν τρόμου καὶ ἠθέλησε νὰ σηκωθῇ· ἀλλὰ δὲν εἶχε δυνάμεις.

Ὁ Κ. Λουαζέλ ἠρώτησε τί συνέβη, καὶ ὁ Μιχαήλ ἀπεκρίθη πῶς εὗρε τὸν ἐπαίτην πλησίον τοῦ τοίχου τοῦ κήπου.

— Καὶ τί ἐζήτηε ἐκεῖ; ἠρώτησεν ὁ Λουαζέλ προσηλώσας τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ Φραγκίσκου.

Οὗτος δὲ ἀνασηκώσας μετὰ μόχθου τὴν δεξιάν, ἀπέβαλε τὸν πῖλόν του, καὶ εἶπε·

— Συμπάθειον, Κ. δῆμαρχε· ἤμην ἐκεῖ χωρὶς νὰ θέλω, καὶ ὡς ἀποδείξιν ἔχετε ὅτι δὲν ἤμπορούσα νὰ σηκωθῶ οὔτε νὰ πατήσω τὰ ποδάρια μου.

— Πῶς λοιπὸν ἐπεσε;

— Ἀλλοίμονον! Χριστέ μου! Ἀπεκρίθη ὁ ἐπαίτης, καθὼς πίπτομεν πάντοτε, Κ. δῆμαρχε, ἀπὸ ἀνεπιτηδεύτητά ἢ κατὰ τύχην.

— Τὸν κῆρα ὑποκάτω ἀπὸ τὸν παλαιὸν τοίχον, πλησίον εἰς πέτρην ἢ ὁποία εἶναι ὡς στύλος, εἶπεν ὑπολαβὼν ὁ Μιχαήλ.

Ὁ Κ. Λουαζέλ ἀνεσήκωσε μετὰ ζωηρότητος τὴν κεφαλὴν.

— Ἦτον λοιπὸν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ μεγάλου σκασιμάτος τοῦ τοίχου;

— Ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ χάλασμα τὸ ὁποῖον θὰ διορθώσετε.

Ὁ Κ. Λουαζέλ ἐκτύπησε τὸ ἔδαφος με τὴν ῥάξιδον του καὶ ἀνέκραξε·

— Νὰ σκάσω ἂν ὁ ἐλαεινὸς αὐτὸς δὲν ἔπεσε θέλων νὰ ἀναβῇ τὸν τοίχον.

— Δὲν εἶναι ἀληθινόν! ἀνερώνησεν ὁ Φραγκίσκος με τοιούτην σπουδὴν ὥστ' ἐπεκυρώθησαν αἱ ὑποψίαι τοῦ δημάρχου.

— Ἀνεχώρεις ἢ ἐπήγαίνεις εἰς τὸν κῆπον; ἠρώτησεν οὗτος ἀπειλητικῶς.

— Ὅχι, ὄχι, ὑπετραυλίζεν ὁ Φραγκίσκος· τί ἠθέλα εἰς τὸν κῆπόν σας; τί ἔχω νὰ κάρω με τὰ βερύκοκά σας;

— Λοιπὸν ἤξεύρετε ὅτι ἔχει βερύκοκκα; εἶπεν ὁ Κ. Λουαζέλ.

— Ἀηλαδὴ . . . ἐννοεῖται ὅτι θὰ ἔχη . . . ἀπεκρίθη ὁ Φραγκίσκος ταραχθεὶς· ὅλος ὁ κόσμος ἤξεύρει ὅτι οἱ ἄρχοντες ἀγαποῦν τὰ καλὰ ὀπωρικά.

— Καὶ τὰ εὗρισκουν ἐκεῖ ὅπου πωλεῖς σὺ τὰ ἐδικά μου; Ἔ; λοιπὸν σὺ με τὰ κλέπτεις πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν.

— Μὴ λέγετε τοιαῦτα πράγματα, ἀνερώνησεν ὁ Φραγκίσκος, προσπαθῶν νὰ φανῇ αὐθάδης διὰ νὰ μὴ φανερωθῇ ἡ ταραχὴ του· δὲν εἶναι δίκαιον νὰ κατακρίνετε τοὺς πτωχοὺς ὅταν δὲν ἔχετε ἀποδείξεις. . .

— Θὰ εὗρω, ἀνέκραξεν ὁ Λουαζέλ, ἀνακαλύψας τὸν σάκκον τὸν ὁποῖον ὁ Φραγκίσκος εἶχε μὲν βάλει ὑποκάτω του, οὔτινος ὅμως ἐφαίνετο μίαν ἄκρα.

Καὶ ὀρμήσας ἤρπασε τὸ σχοινίον τοῦ σάκκου· ἀλλ' ὁ Φραγκίσκος κρατῶν αὐτὸν καὶ με τὰς δύο χεῖρας·

— Μὴν τὸν ἐγγίζετε, ἀνέκραξε, δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα. . . Κανείς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐξετάσῃ τὸν σάκκον μου χωρὶς τὴν ἀδειάν μου. . . Ὁ δήμαρχος μὲ κακοποιεῖ. . . Θὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸ δικαστήριον, ἂν δὲν ἔμπορέσω νὰ ἐργασθῶ. . .

— Καλὰ, καλὰ, εἶπεν ὁ Κ. Λουαζέλ· ἀλλ' ἐν τοσοῦτῳ θὰ μάθω τί ἔχεις ἐδῶ μέσα.

Καὶ ἐνῶ ἔσπρε τὸν σάκκον ἠνοίχθη, καὶ ἐκυλίσθησαν εἰς τὸ ἔδαφος τὰ ὠριότερα ὀπωρικά τοῦ κήπου του.

Ἡ ἀπόδειξις ἦτο τοιαύτη ὥστε ὁ Φραγκίσκος δὲν εἶδύνατο πλέον νὰ ἀρνηθῇ ὅθεν, μεταβαλὼν σύστημα, ἤρχισε νὰ ἐπικαλεῖται τὸ ἔλεος τοῦ δημάρχου. Ἀλλὰ τὰ βέβαιον τῆς κλοπῆς τὴν ὁποίαν ἕως τότε ὑποπτεύετο μόνον τὸν ἐξηγρίωσαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἠθέλησε νὰ κτυπήσῃ μὲ τὴν ῥάβδον τοῦ τὸν τραυματίαν· ὁ Μιχαήλ ὅμως ἐστάθη ἐμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἠνοίξε τοὺς βραχίονάς του.

— Ἄφες με! ἐκραζεν ὁ Λουαζέλ· θὰ τὸν σκοτώσω τὸν ληστήν. Ἀ! διὰ τί νὰ μὴν εὑρεθῶ ἐκεῖ μὲ τὸ τουφέκι μου ὅταν ἀνέβῃ τὸν τοῖχον! θὰ τὸν ἐσκοτόνῃς ὡς σκύλον.

— Ἐλεος! καλέ μου δήμαρχε, ἔλεγεν ὁ ἐπαίτης· ὁ Θεὸς μ' ἐτιμώρησεν ἀρκετὰ! Θέλετε λοιπὸν νὰ σκοτώσετε ἓνα χριστιανὸν δι' ὀλίγα κακὰ ὀπωρικά!

— Κακὰ ὀπωρικά! ἐπανελάθεν ὁ Κ. Λουαζέλ προσβληθεὶς τὴν φιλοτιμίαν· κακὰ ὀπωρικά, τὰ ὠριότερά μου βερύκοκκα! ῥοδάκινα τὰ ὁποῖα πωλοῦνται δύο φράγκα τὰ δώδεκα εἰς Ἀλανσόνην! Θὰ σὲ κόμω νὰ σαπῇς εἰς τὴν φυλακὴν, κακοῦργε!

Ὁ τραυματίας δὲν ἀπεκρίθη. Εἴτ' ἐξ αἰτίας τοῦ τραύματός του εἶπε διότι ἐταράχθη ἀνακαλυφθείσης τῆς κλοπῆς του, τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμιδὸν ἀπὸ τὸ στόμα του. Ὁ Μιχαήλ εἶπε τότε πρὸς τὸν Κ. Λουαζέλ ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ φέρωσιν ἱατρὸν.

— Ἱατρὸν! ἀνέκραξεν οὗτος ἐμμανῶς· δὲν λέγεις τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τὴν χωροφυλακὴν; ἄς ἔλθουν ἀμέσως.

Καὶ δραμὼν πρὸς τὴν θύραν ἐκάλεσε νέον τινά, καὶ τὸν διέταξε νὰ ἀναβῇ τὸν ἵππον τοῦ Μιχαήλ, καὶ νὰ ὑπάγῃ νὰ φέρῃ ἀμέσως τὸν εἰρηνοδίκην.

Καὶ ὁ μὲν Μιχαήλ ἠθέλησε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ· ἀλλ' ὁ δήμαρχος δὲν τὸν ἤκουσε.

— Δὲν ἔχει ἔλεος, ἔλεγε παραφερόμενος, διὰ τοιοῦτον ληστήν· ἡ ἀτιμωρησία ἐνθαρρύνει τοὺς κακοῦργους. Δὲν σὲ μέλει βέβαια διὰ τὰ κτήματα τῶν ἄλλων ἐπειδὴ δὲν ἔχεις ἐδικὰ σου· ἐγὼ ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ ἔχῃ καθείς ὅ,τι τὸν ἀνήκει. Βεβαιώσου ὅτι αὐτὸς τὸν ὁποῖον ὑπερασπίζεσαι, καὶ τοῦ ὁποῖου ἔπρεπε νὰ συντρέψῃς μὲ τὴν ῥάβδον μου τὴν κεφαλὴν δὲν θὰ σηκωθῇ ἀπ' ἐδῶ παρὰ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κεφαλὴν.

Ἐπρόφερε δὲ ταῦτα τόσῳ ἐντόνως ὥστε ὁ νέος θεωρήσας περιττὴν πᾶσαν ἄλλην παράκλησιν, ἐπλησίασε πρὸς τὸν δεινῶς πάσχοντα Φραγκίσκον. Ἡ ἀμνηχανία του ἦτο μεγίστη· διότι, ἤθελε μὲν νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀσθενῆ, ἀλλ' ἡ κατοικία τοῦ ἱατροῦ ἀπεῖχεν

ὀκτὼ στάδια τῆς καλύβης τοῦ τραυματίου, καὶ τὸν ἵππον του εἶχε παραλάβει ὁ ὑπηρέτης τοῦ Κ. Λουαζέλ. Πλὴν τούτου ὁ Φραγκίσκος δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ μακρυνθῇ. Τὸν παρεκάλει νὰ ἐκδυσωπῇ τὸν δήμαρχον, ἀποδίδων τὴν κλοπὴν εἰς τὴν ἄκραν ἐνδειαν, τὸ γῆρας καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν του, καὶ ἀνακαλῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ δημάρχου ἀρχαίας περυστάσεις. Ἐλεγεν ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν γεννημένοι εἰς Βανδέαν, ὅτι ἐγνώρισε πολλοὺς φίλους τοῦ Κ. Λουαζέλ τῶν ὁποίων ἀνέφερε τὰ ὀνόματα, καὶ ἐζήτει χάριν αὐτῶν συγχώρησιν. Ἀλλ' ἐκεῖνος, οὕτινος ἠγωνίζετο νὰ μαλακῇ τὴν καρδίαν, δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ· ἀνυπόμονος νὰ ἐκδικηθῇ, μετέβη εἰς προὔπαν-τησιν τοῦ εἰρηνοδίκου, μεθ' οὗ ἐπέστρεψεν ὅσον οὐπω.

Ὁ Κ. Λεφεδύρ ἐζήτει πρὸ τριάκοντα ἐτῶν εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην τὰ σπουδαῖα καὶ δυσχερῆ ἔργα τοῦ εἰρηνοδίκου. Ἡ πεῖρα, ἥτις σκληρύνει τὰς καρδίας τῶν πολλῶν, κατέστησεν ἐξ ἐναντίας τὴν ἰδικὴν του μαλακωτέραν. Ἐφήρμοζε τὸν νόμον ὅπως ὁ ἀληθὴς χειρουργὸς ἐφαρμοζεὶ τὴν θεραπείαν, μὲ περίσκεψιν δηλαδὴ καὶ μὲ ἡπιότητα, θεωρῶν τὸν ἔνοχον ὡς δυστυχῆ, καὶ ποτὲ ὡς ἐχθρόν. Καὶ ὅμως ὅτε ἶδεν αὐτὸν ὁ Φραγκίσκος παρακολουθούμενον καὶ ἀπὸ τὸν γραφέα του ἀφῆκε γοερὸν στεναγμόν.

— Θεέ μου! ἀνέκραξε θὰ μὲ στείλουν λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον!

— Μὴν ταραττεσαι, καλέ μου ἄνθρωπε, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης, ἰδὼν ἀμέσως πόσον δεινὴ ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ τραυματίου· δὲν θέλομεν ν' αὐξήσωμεν τὰ παθήματά σου.

— Ἀ! Κ. Λεφεδύρ, ἐπανελάθεν ὁ Φραγκίσκος, ἐτελείωσε πλέον! αἰσθάνομαι ὅτι δὲν μὲ μένουν παρὰ δύο μόνον ἡμέραι· λυποῦμαι μόνον διὰ τὴν Αἰκατερίναν· ἂν μὲ στείλουν εἰς τὸ δικαστήριον θ' ἀποθάνῃ ἡ ἀθλίᾳ.

Ὁ δὲ εἰρηνοδίκης, στραφείς πρὸς τὸν Κ. Λουαζέλ,

— Εἶναι βέβαια, εἶπε μὲ χαμηλὴν φωνήν, ὅτι ἡ Αἰκατερίνα εἶναι ἀξιόλογος νέα.

— Δηλαδὴ, θέλετε νὰ λάβω συμπάθειαν δι' ἓνα ἐλεεινόν, διότι ἡ κόρη του δὲν τον ὁμοιάζει, ἐπανελάβε μὲ πικρίαν ὁ δήμαρχος.

— Δὲν εἶπα αὐτὸ, κύριε, ἀπεκρίθη μὲ πραότητα ὁ εἰρηνοδίκης· ἔχαμα μόνον τὴν παρατήρησιν ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἦτον δυνατόν νὰ σκεφθῇτε καλῆτερον.

— Ἐσκέφθην ὅσον ἔπρεπε! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Λουαζέλ· μὲ ἐκλεψαν, συνέλαβα τὸν κλέπτην, καὶ θὰ τὸν στείλω εἰς τὸ κακούργοδικεῖον. Καθεὶς ἄς ἀπολαύσῃ κατὰ τὰ ἔργα του.

— Συμπάθειον, εἶπεν ὁ γέρον ὑπομειδιάσας· τὸ εὐαγγέλιον παραγγέλλει νὰ ἀποδίδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ.

— Εὐαγγέλιον ἔχω, κύριε, τὸν ποινικὸν κώδικα, ἀπεκρίθη ἀποτόμως ὁ δήμαρχος· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς μ' ἐκλεψε· θέλω λοιπὸν νὰ φυλακισθῇ. Εἶναι δικαίωμά μου, καὶ, ἂν θέλετε, καὶ χρέος καὶ τῶν δῶν μας.

Ἐπρόφερε δὲ τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἐν-

τόνως, ὡς ἂν ᾔθελε νὰ ἀναμνήσῃ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην τὰ καθήκοντά του. Οὗτος δὲ ὑπομειδιάσας,

— Τὸ ἤξεύρω, κύριε, εἶπε μὲ ἱλαρότητα καὶ μὲ θλίψιν· ἀλλ' ἤξεύρω ἐπίσης ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπιμένει μὲ πολλὴν αὐστηρότητα εἰς τὸ δικαίωμα του, γίνεται πολλὰκις σκληρὸς, καὶ ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ χρέους, ὅταν δὲν ὁδηγῆται καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν, ἐπιφέρει τόσας πληγὰς ὅσας καὶ θεραπεύει. Ἀλλ' ἔστω· μὲ ἐμψύσατε νὰ ἀνακρίνω τὸν ταλαίπωρον αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἐπιμένετε, θὰ τὸ κάμω, φθάνει μόνον νὰ μὴ μᾶς ἐμποδίσῃ ἡ πληγὴ του.

— Ἀφοῦ πρὸ ὀλίγου δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ μὲ παρακαλῇ, εἶπεν ὁ δήμαρχος, δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσῃ καὶ τώρα ν' ἀποκριθῇ.

Ὁ Κ. Λεφεβρὺρ ἐπροσκάλεσε τὸν γραφέα του νὰ καθήσῃ παρὰ τινὰ τράπεζαν, καὶ ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὸν τραυματίαν.

Οὗτος ὁμολόγησεν ὅλην τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ δι-
κασιολογούμενος, καὶ παρακαλῶν, καὶ μετανοῶν. Διηγήθη ὁλοκλήρως τὸν βίον του, τοὺς πειρατισμοὺς τῆς ἐνδεΐας καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν κακῶν ἔξω, προσθεὶς ὅτι οἱ γονεῖς του δὲν ἔδωκαν πρὸς αὐτὸν εἰμὴ μόνον τὴν ὑπαρξίν. Μείνας ἄνευ θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἐπιστάσεως, μὴ βλέπων σκοπὸν ἐνώπιόν του, ἀφῆθη εἰς τὸ κύμα τῆς τύχης ἀπηλλαγμένος, αὐτὸς εἰπεῖν, πάσης εὐθύνης, γινόμενος ποτὲ μὲν καλὸς ποτὲ δὲ κακὸς, κατὰ τὰς ἐντυπώσεις τῆς ὥρας, καὶ διερχόμενος ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς διαφθορᾶς ἢ τῆς τιμιότητος χωρὶς νὰ τὰς ἐννοῇ.

Ὁ Κ. Λεφεβρὺρ ἀγαπῶν νὰ σπουδάζῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἀφῆκε νὰ διηγηθῇ ἐν ἐκτάσει τὰ τοῦ βίου του. Πλὴν δὲ τούτου ἠλπιζεν ὅτι αἱ ἐξηγήσεις τοῦ γέροντος θὰ ἐξευμένιζον τὸν κατήγορόν του· ἀλλὰ, καθὼς συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς ἐμπαθεῖς ἀνθρώπους, ὁ Λουαζέλ ἐθεώρησε τὰς ἐξομολογήσεις τοῦ ἐπαίτου ὡς νέους λόγους ἐπιβαρυντικούς τοῦ ἐγκλήματός του· ὅθεν ἀπήτησε νὰ συνταχθῇ τὸ ταχύτερον τὸ πρωτόκαλλον τῆς ἀνακρίσεως, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψε μετὰ μεγίστης προθυμίας, ἢ μᾶλλον μετὰ χαρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μιχαήλ ἦτο παρὼν, ὁ Κ. Λουαζέλ τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ υπογράψῃ ὡς μάρτυς.

Ἐνῶ δὲ οὗτος ἔκυψε διὰ νὰ βάλῃ τὴν ὑπογραφήν του, ὁ Κ. Λουαζέλ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Σημείωσαι καθαρὰ τὸ ἀληθινόν σου ὄνομα· Μιχαήλ Βιλλιέ.

Ὁ τραυματίας, ὅστις ἐκινεῖτο τεταραγμένος εἰς τὴν κλίνην του, σταθεὶς ἀμέσως ἀκίνητος ἠρώτησε·

— Βιλλιέ! Δὲν ὀνομάζεσαι λοιπὸν Λουρμάν;

— Τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶναι ἐκεῖνου ὅστις μὲ ἀνέθεψεν, ἀπεκρίθη ὁ Μιχαήλ, καὶ μὲ τὸ δίδουν οἱ ἄλλοι κατὰ συνήθειαν· τὸ τοῦ πατρός μου ὅμως ἦτον Βιλλιέ.

— Ἐρρίκος Βιλλιέ;

— Μάλιστα.

— Δὲ Λουρὸν Βακοννέ;

— Τίς σὲ τὸ εἶπεν;

— Ἠγωνίσθη εἰς τὴν Βανδέαν;

— Ὑπὸ τὸν Κ. Λεσκύρ.

— Αὐτὸς εἶναι! ἀνέκραξεν ὁ Φραγκίσκος ἀνασηκωθείς. Πρέπει νὰ τὸν ἰδῶ ἀμέσως.

— Καὶ δὲν ἤξεύρεις ὅτι εἶμαι ὀρρανός, εἶπεν ὁ Μιχαήλ.

Ὁ τραυματίας ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του εἰπὼν·

— Πλὴν εἶσαι ὁ υἱὸς καὶ κληρονόμος του.

— Ἐνωεῖται.

— Λοιπὸν, σὺ μὲ φθάνεις· ἴσως μάθεις περὶ τίνος πρόκειται.

Καὶ κλίνας πρὸς τὴν ἄκραν τοῦ στρώματός του, εἰσήγαγε σπασμωδικῶς εἰς αὐτὸ τὴν χεῖρα, καὶ ἀνέσυρε τεμάχιον πανίου περιέχοντός τι ἄμορφον σῶμα. Ὁ Λ. Λουαζέλ ἐπλησίωσε ἀνυπομόνως.

— Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐμπιστεύθησαν τοῦτο εἰς ἐμὲ, εἶπεν ὁ Φραγκίσκος· ἀπὸ τὸν καιρὸν ἀκόμη καθ' ὅν οἱ βασιλικοὶ ἐπέρασαν τὸν Δίγυρον, μετὰ τὰς σφαγὰς τῆς Μάνσης...

— Τί; τί; ἠρώτησεν ὑπολαβὼν ὁ δήμαρχος.

— Ἐρυγα εἰς Βρεταννίαν ὅπου καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐξηκολούθησεν ὁ τραυματίας, καὶ ἐπερίμενα εὐκαιρίαν πλησίον τοῦ Καρκεφου διὰ νὰ ἐξαναπεράσω τὸν ποταμὸν, ὅταν ἐφθασε καὶ ἄλλος ληστής, (*) εἰς τὸ μέρος ὅπου εὐρισκόμην. Εἶχεν ἀπαντήσῃ τοὺς δραγόνους, καὶ λάβει τρεῖς πληγὰς εἰς τὸ σῶμά· ὅθεν καὶ εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εἶμαι τώρα καὶ ἐγώ· ἦτον σχεδὸν ἡμιθανής.

— Καὶ αὐτὸς σ' ἔδωκεν ὅ,τι κρατεῖς; ἠρώτησεν ὁ Κ. Λουαζέλ, ἐπιθυμῶν ν' ἀποσιωπηθῶσιν ὅλαι αὐταὶ αἱ λεπτομέρειαι;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκίσκος· εἶχε γνωρίσει ἓνα θεῖόν μου, κάτοικον εἰς Κονδέ. Καὶ ὅταν ἴδεν ὅτι ἠγγίζεν ὁ θάνατός του, ἐπροσκάλεσεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξοχῆς, καὶ μὲ τὸ ἔδωκεν ἐμπροσθέν των ὀρκίσας μὲ νὰ τὸ ἐγχειρίσω εἰς τὸν Ἐρρίκον Βιλλιέ.

— Καὶ δὲν ἐξεπλήρωσες τὴν παραγγελίαν αὐτήν; ἠρώτησεν ὁ εἰρηνοδίκης.

— Δὲν τὴν ἐξεπλήρωσα διότι, μὲ ὅλας μου τὰς ἐρεῦνας, δὲν τὸν πύρα ποτέ.

— Καὶ τῶνόντι, εἶπεν ὁ Μιχαήλ, ὁ πατήρ μου ἀπέθανε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ Λεσκύρ.

— Καὶ σὲ υἱοθέτησεν ὁ Λουρμάν; ἠρώτησεν ὁ Φραγκίσκος· τώρα ἐννοῶ διὰ τί δὲν σὲ πύρα ποτέ.

— Ἐκεῖνου δὲ ὁ ὁποῖος σὲ ἔδωκε τὴν παρακαταθήκην αὐτήν, γνωρίζεις τὸ ὄνομα;

— Βέβαια, ὀνομάζεται Φραγκίσκος· ἦτον ὑπηρετῆς τοῦ Λιδὸν δ' Ἀνζέ, ὁ ὁποῖος ἐλέγετο Γουλιέλμος.

Ὁ Κ. Λουαζέλ συνεταράχθη, καὶ ἠλλοιώθη τὴν ὄψιν.

— Τί παραμύθια μᾶς λέγεις; ἀνέκραξεν ὁ δήμαρχος προσπαθῆσας νὰ μειδιάσῃ μ' αὐτὰ θέλεις νὰ μᾶς ἐξιλεώσῃς;

— Δὲν λέγω, Κ, παραμύθια· εἶναι ὅλα ἀληθινὰ, ὅπως ἀληθινὸς εἶναι καὶ ὁ Θεός.

(*) Τοὺς ἐπαναστάτας τῆς Βανδέας ὀνόμαζαν ληστὰς καὶ αὐτοὶ δὲ παραδέχθησαν τὴν ἐπικλήσιν μὴ θεωροῦντες αὐτὴν ὑβριστικὴν.

— "Ο,τι καὶ ἂν λέγῃ, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εὗρωμεν τὴν ἀλήθειαν, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης. ὅστις παρητήρησε τὴν ταραχὴν τοῦ δημάρχου. Ἀς ἰδῶμεν ἐν πρώτοις τί περιέχει τὸ πανίον;

— Θεέ μου! ἐπανελάθεν ὁ Φραγκίσκος, ἀνυψώσας τοὺς ὤμους τοῦ μετ' ἡθοῦ καταφρονήσεως, δὲν περιέχει μεγάλα πράγματα.

— Θὰ εἰπῇ λοιπὸν ὅτι τὰ γνωρίζεις; Ἠρώτησεν ὁ εἰρηνοδίκης.

— Ἐννοεῖται ὅτι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τί φυλάττομεν ὡς χριστιανὸς ὅμως σὰς λέγω, Κ. Λεφεβύρ, ὅτι τὸ πανίον αὐτὸ δὲν περιεῖχε παρὰ μόνον τὸ μεταλλινὸν τοῦτο πινάκιον μετὰ θεογράμματα γράμματα τὰ ὅποια δὲν κατέρωθσα ποτὲ μου νὰ διαβάσω.

— Δός με το, δός με το, ἀνέκραξεν ὁ δήμαρχος, τείνας τὴν χεῖρα διὰ νὰ τὸ ἀρπάξῃ.

— Μὴ βιάζεσθε, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης· ἡ παρακαταθήκη δὲν πρέπει νὰ ᾖ ἀσύμαντος· καὶ θὰ περιέχῃ τι μυστικόν.

— Εἰπέτε καλῆτερον, τί γελοῖον, ἐπρόσθεσεν ὁ Λουαζέλ· τί ἀξίζει τοῦτο τὸ τεμάχιον;

— Τώρα θὰ ἰδῶμεν, ἀπεκρίθη ὁ εἰρηνοδίκης πλησιάζσας εἰς τὸ παράθυρον· ἰδοὺ γράμματα ἐπάνω εἰς τὸ μέταλλον.

Καὶ ὁ μὲν δήμαρχος ἔγεινε κάτωχρος, ὁ δὲ εἰρηνοδίκης ἀνέγνωσε τὰ ἐρεξῆς·

« Ὁ ὑποφαινόμενος ὁμολογῶ ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ Κ. Γουλλιέλμου Λιὸν δ' Ἀρζέ, τριακασίαι λαυδοδικεῖαι χρυσᾶ, ἐν ὥρολόγιον ἀδαμαντοκόλλητον καὶ δύο διακτυλίδια, ἅτινα συγκροτοῦσι παρακαταθήκην ἀνέγκουσιν εἰς τὸν Κ. Ἡρόικον Βιλλιέ, τὴν ὁποίαν ὑπόσχομαι ν' ἀποδώσω πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς τοὺς κληρονόμους του.

« Ἐγένετο διπλοῦν ἐν Βαράδαις τὴν 3 Ἰανουαρίου 1794. » (*)

— Ἀναγνώσατε καὶ τὴν ὑπογραφὴν, εἶπεν ἀνυπομόνως ὁ Μιχαήλ πρὸς τὸν εἰρηνοδίκην, ὅστις εἶχε διακόψῃ ἀμνηγῶν τὴν ἀνάγνωσιν.

— Τὴν ὑπογραφὴν τὴν γνωρίζεις, φίλε μου, ἀπεκρίθη στραφείς ὁ Κ. Λεφεβύρ· εἶναι ἡ τοῦ Κ. Γεωργίου Λουαζέλ.

Καὶ ὁ μὲν νέος ὀπισθοχώρησεν ὡς κεραυνόπληκτος, ὁ δὲ δήμαρχος ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς ὡς ἀκατεπλήχθησαν ἀπὸ ἀστραπῆς.

Ἄλλ' ὁ ἐπαίτης, ὅστις εἶχεν ἀκούσει ταῦτα πάντα, ἀνασηκώθεις·

— Ὁ Γεώργιος Λουαζέλ! ἐπανελάθε με ὀρθαλμούς ἀστραπηβολοῦντας ἀπὸ χαρὰν ἐκδικήσεως· εἶναι δυνατόν; . . . Εἶναι λοιπὸν ὁ δήμαρχός μας . . . Ἀλλὰ διὰ τί δὲν ἀπέδωκε τὴν παρακαταθήκην;

(*) Ἐπειδὴ τινες τῶν ἀναγνωστῶν ἐνδέχεται νὰ νομίσωσιν ὅτι αἱ ἐπὶ τῶν κασιτερίνων πινάκων ὁμολογίαι ἀπλοῦν εἶναι φαντασίας ἀνέπλοσμα, παραπέμπομεν αὐτοὺς εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Κορίας Le Rochejaquelein περὶ τῶν κατὰ τὴν Βανδαὶαν πολέμων. Ἐκεῖ θέλουσιν ἰδεῖν ὅτι οὐ μόνον αἱ ὁμολογίαι ἀλλὰ καὶ αἱ ἀποδείξεις τῆς γεννήσεως τῶν τέκνων τῶν ἐξορίστων ἐχρῆσσοντο δι' ἡλῶν ἐπὶ τεμαχίῳ κασιτέρου, ἅτινα, βαλλόμενα ἐντὸς κυτίων, ἐθάπτοντο διὰ νὰ εὐρεθῶσι μετὰ ταῦτα.

— Ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ψευδής . . . συκοφαντία! ἐτραύλισεν ὁ Λουαζέλ.

— Ἄν ᾖναι ψευδής, διὰ τί τρέμει, κύριε; ἀνέκραξεν ὁ Φραγκίσκος, ὅστις, ἀνῶ πρὸ μικροῦ εἴηται ἔλεος τώρα ἔγεινεν αὐθάδης. Ἐάν ἐψεύσθην, εἴν' εὐκολον νὰ τὸ μάθωτε, διότι ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ Καρκεφού, ὁ ὅποιος ἦτον πικρὸν ὅταν ἔγεινεν ἡ παρακαταθήκη, ζῇ.

Ὁ δήμαρχος συνεταράχθη.

— Καὶ ἂν δὲν σὰς ἀρκῇ ἡ μαρτυρία του, ἐπρόσθεσεν ὁ Φραγκίσκος, ὑπάρχει καὶ ἄλλη.

— Καὶ ἄλλη! ἐψιθύριεν ὁ Λουαζέλ ἔτι πλέον ἐντρομος.

— Ναί, τὸ ἀντίγραφον τῆς ὁμολογίας.

— Τί ἐννοεῖς;

— Ἐάν τὸ ἔδαφος τῆς ἐκκλησίας τῶν Βραδῶν δὲν ἐχαλάσθῃ, θὰ εὑρετὶ τὸ ἀντίγραφον ὑποκάτω τῆς ἐκδόμης πέτρας ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸ ἀγγεῖον τοῦ ἀγιάσματος· μετὰ τὸ εἶπεν ὁ Γουλλιέλμος ὅταν μ' ἔδωκε τοῦτο τὸ μέταλλον.

Ὁ δήμαρχος ἠσθάνθη λύόμενα τὰ γόνατά του καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὸν τοίχον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεκράτησε σιωπῇ. Ὁ ἐπαίτης ἔχαιρε βλέπων ἀναπολόγητον τὸν ἄνθρωπον οὐ τινος εἰς μάτην ἐπεκαλεῖτο πρὸ ὀλίγου τὸ ἔλεος. Ὁ Μιχαήλ ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο, καὶ ὁ Κ. Λεφεβύρ παρατήρει. Πρῶτος δὲ οὗτος διέκοψε τὴν σιωπὴν, εἰπὼν μετὰ ἀκραν σοβαρότητα·

— Ἡ ἀμφιβολία, ἐνώπιον τῶσων ἀποδείξεων, εἶναι δύσκολος, καὶ ὁ Κ. Λουαζέλ θὰ κάμῃ φρόνημα νὰ παύσῃ ἀρνούμενος.

— Θὰ ἰδοῦμεν . . . ἀργότερα . . . ἐψιθύριεν οὗτος ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν εἶναι τοῦτο τὸ ζήτημα. . .

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης, ἤλθα.

— Ἠλθετε, Κ. διέκοψεν ὁ Λουαζέλ, οὐ τινος ἡ ταραχὴ μετεβλήθη εἰς ὀργήν, ἤλθετε νὰ συλλάβετε ἓνα κλέπτην.

— Δύο κλέπτας! ἀνεφώνησεν ὁ Φραγκίσκος· ὑπάρχουν δύο, Κ. δήμαρχε· ἓνας μικρὸς, ὁ ὅποιος πέρνει ὀπωρικά διὰ νὰ μὴν ἀπθάνῃ τῆς πείνας, καὶ ἓνας μεγάλος ὁ ὅποιος πέρνει φλωρία διὰ νὰ γίνῃ ἰδιοκτήτης.

Ὁ Κ. Λουαζέλ ἐταράχθη.

— ὦ! δὲν σὲ φοβοῦμαι πλέον! ἐξηκολούθησεν ὁ ἐπαίτης, ὅστις, ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς ἐκδικήσεως, ἐλησμονήσας τὰς πληγὰς του· μάλιστα, εὐχαριστοῦμαι νὰ ὑπάγω εἰς τὸ δικαστήριον, ρθάνει μόνον νὰ ὑπάγωμεν καὶ οἱ δύο. Ἄ! δὲν αἰσθάνεται καμμίαν συμπαθείαν διὰ τοὺς πτωχοὺς ἀμαρτωλοὺς, καὶ ἐν τοσούτῳ κάμνει χειρότερα. Ὀμιλεῖ διὰ ποινικὸν κώδικα διὰ τοὺς ἄλλους, καὶ δὲν τὸν φοβεῖται διὰ τὸν ἑαυτὸν του . . . πολλὰ καλὰ· ἀλλὰ καὶ ὁ Κ. Μιχαήλ θέλει τὰ ἰδικά του. Μὲ τὰ χρήματα τοῦ πατρὸς του ἀγοράσθη αὐτὴ ἡ ἐξοχή· ὅλα ὅσα εἶναι ἐδῶ εἰς αὐτὸν ἀνήκουν. Ὁ Κ. δήμαρχός μας δὲν θὰ ἔχῃ τίποτε, καὶ θὰ τὸν βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἄ! ἄ! ἄ! Γράψετε, Κ. Λεφεβύρ, γράψετε! δὲν χρειάζεται ἔλεος διὰ τοὺς κλέπτας· πρέπει νὰ δοθῇ παράδειγμα.